

VODIČ
o pedagoškom konceptu EUROPIA

Co-funded by
the European Union

Sadržaj

Dio 1. Koncept EUROPIA	3
Dio 2. Organizacijski aspekti ljetnih škola	5
Sudionici	6
Trajanje	7
Format	7
Lokacija i smještaj	7
Struktura ljetne škole	8
Struktura Ljetne škole	8
Angažman sudionika prije i tijekom Ljetne škole	10
Dio 3. Obrazovni plan za provođenje obrazovnog procesa u ljetnoj školi na kotačima	10
Preliminarni zahtjevi	11
Obrazloženje	11
Tehničko osiguranje procesa obuke	12
Tematski sadržaj modula obuke	12
Dio 4. Didaktika	14
Pedagoški pristupi unutar projekta EUROPIA	14
Metode poučavanja	15
Suvremene nastavne strategije	16
Interaktivna nastava	16
Suvremene pedagoške metode	17
Provedba na Ljetnoj školi	18
Online adaptacija	18
Prijava u Ljetnu školu	19
Dio 5. Evaluacija i povratne informacije	20
Proces evaluacije: koraci i alati	23
Proces povratnih informacija	23
Dio 6. Proces diplomiranja iz pilot OWSS	24
Dio 7. Dodatna literatura	24

1. dio. Koncept EUROPIA-e

Pedagoški koncept EUROPIA-e trebao bi pomoći akademskoj zajednici u poučavanju sociokulturne evolucije europskih vrijednosti, povijesti i politike u ljetnim školama na kotačima i redovnoj sveučilišnoj nastavi. Multidisciplinarni karakter procesa europskih integracija, u kontekstu pod snažnim utjecajem brzo promjenjivog europskog obrazovnog okruženja, zahtijeva interdisciplinarni pristup s gledišta nekoliko disciplina (npr. politologije, prava, sociologije, antropologije, kulture i povijesti). Sudionici sa šest sveučilišta u šest europskih zemalja uključenih u projekt EUROPIA (Poljska, Hrvatska, Srbija, Bugarska, Rumunjska i Španjolska) iz multidisciplinarnih sredina okupili su se kako bi osmislili nastavne materijale i koncept obuke u tu svrhu.

Bolonjski proces ima za cilj povećati usklađenost europskih obrazovnih sustava i standarda kvalitete. Jedan od prioriteta koncepta EUROPIA je ponovno razmatranje prethodno pripremljenih pedagoških materijala i naglašavanje sličnih čitanja nacionalne i europske povijesti, kultura, politike itd., iz ovog interdisciplinarnog pristupa. Vodič nastoji razviti kompetencije sveučilišne akademske zajednice u tu svrhu opisujući predložene pristupe poučavanju sociokulturne evolucije europskih vrijednosti, načela i identiteta.

Ovaj projekt nastao je kao odgovor na zajedničko prepoznavanje članova konzorcija potrebe za daljnjim angažmanom u formuliranju i pripremi kvalitativno novih obrazovnih materijala. Njihov primarni cilj je izgraditi mostove za bolje razumijevanje europske nacionalne baštine, kultura i tradicija koje doprinose postojanju europske dimenzije. Iako je usmjeren na proces europskih integracija, projekt pristupa stvaranju obrazovnih materijala uključivo, priznajući perspektivu i država članica EU i onih koje još nisu članice EU te težeći istinski ujedinjenoj Europi.

Ovaj projekt nadograđuje i proširuje znanje i obrazovne materijale pokrenute među većinom članova ovog konzorcija prije tri godine u okviru projekta **Ponovno otkrivanje „Nove Europe“**: Ljetna škola na kotačima za prekograničnu povijest i politiku Balkana/Srednje i Istočne Europe 2020-1-PL01-KA203-081999 (ReNewEurope), financiranog od strane programa Erasmus+ EU. U okviru tog projekta, partneri su razvili četiri tematska obrazovna paketa:

1) Manjine i većine .

Materijali za obuku nude i sociološku i povijesnu perspektivu o višestrukim sociokulturnim fenomenima povezanim s identitetima i društvenim interakcijama između različitih društvenih (manjinskih i većinskih) skupina u europskim zemljama.

2) Vladavina prava i europske integracije.

Materijali za obuku usredotočeni su na razvoj, primjenu i probleme primjene načela demokratizacije i vladavine prava, posebno u regionalnom i globalnom kontekstu. Razumijevanje ovih povijesnih, pravnih i političkih koncepata posebno je važno. Posebna se pozornost posvećuje proučavanju načina na koji su se te ideje razvijale unutar okvira procesa europskih integracija.

3) Identitet i nacionalizam.

Nacionalizam je izazovan fenomen koji dodatno fragmentira ovu regiju. Izrađeni materijali usredotočuju se na procese općenito, analizirajući ih iz komparativne perspektive, ali i dovodeći u pitanje različite nacionalizme koji dijele isti prostor. Otvaranje iskrenih rasprava trebalo bi omogućiti znanstvenicima i edukatorima da stvore novi kurikulum za ove izazovne procese koji bi se mogao koristiti u cijeloj regiji/regijama.

4) Politika i religija

Više od stoljeća, znanstveni konsenzus predviđao je pad religije kao društvene, a time i političke sile. Taj pad objašnjavao je modernizacijom, znanstvenim i tehnološkim napretkom, društvenim napretkom ili komunističkom revolucijom (revolucijama). Međutim, u praksi religija nije pokazala znakove smanjenja javne važnosti.

Novi projekt „ **EUROPIA** - ljetna škola na kotačima za sociokulturnu evoluciju europskih vrijednosti, načela, identiteta i svijesti“ proširuje bazu podataka nastavnih materijala dodavanjem tri nove teme:

Ja. "Europski integracija u the oči od the ljudi" priznaje postojanje alternativnih narativa koji zahtijevaju prepoznavanje slika koje EU stvara svojim djelovanjem među običnim ljudima. Materijali imaju za cilj predstaviti postojeće stavove o procesu europskih integracija i iskoristiti ih kako bi otkrili razlike i sličnosti među europskim zemljama, doprinoseći trenutnom razumijevanju Europske unije.

Materijali za obuku u ovom kompletu uključuju:

1. *Uvod* : Teorijski materijal o tome kako javno mnijenje utječe na integraciju s EU i obrnuto.
2. *Percepcija EU* : Materijali istraživanja javnog mnijenja —Europsko istraživanje vrijednosti i druge relevantne nacionalne i europske ankete javnog mnijenja o stavovima građana prema relevantnim temama vezanim uz EU (podrška integraciji EU, proširenje, prihvaćanje europskog identiteta itd.). To omogućuje usporedbe između europskih zemalja.
3. *Percepcija jednih drugih* : Materijali o dva važna slučaja po zemlji relevantna za percepciju drugih unutar EU predstavljaju i pozitivne i negativne slučajeve međusobne percepcije i kako one utječu na odnose.

II. „Zajednička europska kultura i nacionalni identitet: prijatelji ili neprijatelji?“

Materijali ukazuju na postojeće veze između elemenata nacionalnog identiteta koje doprinose zajedničkom razumijevanju zajedničke europske kulture. Interakcija između europske kulture i nacionalnih osjećaja jedinstvenosti i pripadnosti obogatit će razumijevanje sudionika o „jedinstvenosti“ i „zajedništvu“.

Komplet za obuku sadrži:

1. *Uvodni materijali* obuhvaćaju različite poglede na europske i nacionalne kulture, koje su sudionici projekta saželi na inkluzivan i na zaslugama utemeljen način. Ovi materijali bave se razumijevanjem zajedničkog europskog identiteta.

2. *Ulomci iz djela nacionalnih književnih junaka* (ljudi riječi) i njihova razmišljanja o Europi. Materijali uključuju ulomke iz, na primjer, Ortege y Gassetta , Maeztua ili Unamuna, Ive Andrića, Adama Mickiewicza, Eugena Lovinescua i Ljudevita Gaj .

3. *Usporedba nacionalnih mitoloških junaka* : Materijali opisuju nacionalne mitološke junake i sadrže ulomke iz nacionalnih mitskih pjesama i priča. Mogu se koristiti za raspravu o ulozi *veritasa* i mita u izgradnji nacije i nacionalnog identiteta te za propitivanje prezentacije Istoka i Zapada u nacionalnim kulturama (Tko je dobar/loš? Kršćani ili Turci?).

4. *Usporedba nacionalnih i EU himni* : Materijali opisuju nacionalne himne i pružaju poveznice za njihovo slušanje. Korisni su za učenje o nacionalnim simbolima, njihovim sličnostima i razlikama, njihovom podrijetlu, značenju i važnosti te njihovom odnosu prema europskoj i baštini drugih zemalja. Drugi nacionalni simboli (npr. zastave, kovanice, poštanske marke ili novčanice) mogu se lako dodati i o njima raspravljati u razredu.

III. „Zajednička povijest EU i nacionalna povijesna baština: moguća misija?“

Materijali nude izvore za razumijevanje složenih, preklapajućih i isprepletenih odnosa unutar Europe koji su stvorili plodno tlo za integraciju. Ovaj komplet za obuku ima za cilj pružiti obrazovne materijale koji istražuju trajnost i promjenu nacionalnih povijesnih interpretacija unutar različitih političkih sustava. Obrazovni materijali koji pružaju takve primjere mogu poslužiti kao polazna točka za raspravu o potencijalnoj izgradnji zajedničke povijesti EU.

Ovaj komplet omogućuje usporedbu udžbenika povijesti o istim događajima iz različitih razdoblja na nacionalnoj razini:

1. *Razdoblja veličine* — povijesna interpretacija ključnih povijesnih događaja za nacionalnu povijest (obično događaja povezanih s uspostavom ili „zlatnim dobom“ države). Sadrže ulomke o tome kako se ista povijest pripovijedala u različitim političkim okruženjima.

2. *Ulomci koji opisuju svjetske ratove u udžbenicima* - sažeti primjeri povijesnih interpretacija Prvog svjetskog rata u različitim europskim zemljama.

3. *Europsko ujedinjenje (integracija)* - sažeti primjeri ili kratke lekcije (ako je primjenjivo) o europskim integracijama prisutne u trenutno korištenim udžbenicima u zemljama sudionicama projekta.

Dio 2. Organizacijski aspekti ljetnih škola

Koncept EUROPIA nastavak je koncepta ReNewEurope razvijenog u okviru prethodnog projekta financiranog programom Erasmus+, usmjerenog na jačanje kapaciteta i svijesti sveučilišnih nastavnika za organiziranje ljetnih škola i ažuriranje njihovih redovnih kurikuluma u području europskih studija, koje se široko shvaćaju kroz izradu relevantnih nastavnih materijala. Projekti EUROPIA i ReNewEurope imaju slične ciljeve promicanja europskih vrijednosti, normi i identiteta,

prevladavanja stereotipa u sveučilišnom obrazovanju, a istovremeno očuvanja kritičkog mišljenja te objektivnih istraživačkih i nastavnih pristupa u europskim studijima.

U prethodnom projektu (ReNewEurope) razvili smo materijale i primjere tečajeva unutar četiri široka modula: 1. Manjine i većine, 2. Identitet i nacionalizam, 3. Vladavina prava i 4. Politika i religija. Kao što je objašnjeno u uvodnom dijelu ovog Vodiča, unutar koncepta EUROPIA stvorena su tri nova modula:

1. Europska integracija u očima naroda
2. Zajednička europska kultura i nacionalni identitet: prijatelji ili neprijatelji?
3. Zajednička povijest EU i nacionalna povijesna baština: je li misija moguća?

Unutar svakog modula kreirali smo skup nastavnih materijala koji se mogu koristiti za održavanje različitih predavanja, radionica, seminara, simulacija itd., kako u okviru ljetne škole tako i u redovnim visokoškolskim tečajevima. S obzirom na slične ciljeve projekata ReNewEurope i EUROPIA, nastavni materijali i primjeri tečajeva razvijeni u okviru oba mogu se kombinirati u jedan ljetni školski ili sveučilišni tečaj/program ili neovisno jedan od drugoga. Na korisniku je da prilagodi materijale i resurse vlastitim potrebama.

Resursi ReNewEuropea mogu se pronaći na <https://moodle.reneweurope-project.eu/>, dok se resursima EUROPIA može pristupiti na <https://www.europiaproject.eu/>.

U sljedećim retcima donosimo neke bitne organizacijske aspekte predložene za učinkovit i održiv razvoj i provedbu ljetne škole EUROPIA.

Ovaj odjeljak uključuje sljedeće informacije: tko su korisnici Ljetne škole - objašnjenje sudionika; poželjno trajanje i format Ljetne škole; prijedlozi o lokaciji i smještaju; te informacije o strukturi Ljetne škole (kako je raspored strukturiran, kako su predavanja grupirana i održavana).

Čitatelji će pronaći pregled različitih organizacijskih scenarija za provedbu nastavnog plana i programa, uzimajući u obzir porijeklo sudionika, dostupnost predavača i metode za poticanje interakcije i umrežavanja.

Sudionici

Ljetne škole EUROPIA prvenstveno su namijenjene mladim pojedincima, uključujući maturante te studente preddiplomskih, magistarskih i doktorskih studija. Iako se očekuje da će studenti društvenih i humanističkih znanosti biti posebno zainteresirani za teme ljetnih škola EUROPIA, toplo se potiču i studenti iz drugih područja studija na sudjelovanje. Organizatori ljetne škole trebali bi iskoristiti svoje veze s visokoškolskim ustanovama diljem Europe koje su spremne pomoći u regrutiranju studenata i promociji planirane ljetne škole.

S obzirom na cilj EUROPIE u borbi protiv stereotipa, promicanju prihvatanja drugoga i naglašavanju zajedničkih vrijednosti, povijesnog nasljeđa i kulturne međusobne povezanosti, ljetne škole

temeljene na ovom konceptu trebale bi pružiti platformu za susrete sudionika, nastavnika i učenika iz različitih nacionalnih okruženja u Europi.

Cilj ovih škola je dvostruk: obraditi teme obrađene u školskim modulima i suočiti se sa stereotipima i predrasudama koje mladi često imaju o svojim vršnjacima iz različitih dijelova Europe. Stoga je poželjno imati mješovite grupe učenika unutar svakog modula ljetne škole. To znači da bi sudionici trebali dolaziti iz različitih zemalja i regija diljem Europe, obuhvaćajući i "Staru" i "Novu" Europu.

Trajanje

Idealno trajanje Ljetne škole je dva tjedna (14 dana). Ovaj vremenski okvir omogućuje nam postizanje dva glavna cilja: obrazovnog i društvenog. Obrazovni cilj usmjeren je na poučavanje i istraživanje relevantnih tema, dok društveni cilj pruža sudionicima (trenerima i polaznicima) priliku za povezivanje i izgradnju snažne akademske mreže. Ova kombinacija pomaže uravnotežiti radno opterećenje i sprječava da se sudionici osjećaju preopterećeno.

S obzirom na to da se sudionici ljetne škole možda ne poznaju međusobno, važno je stvoriti prilike za povezivanje i uspostavljanje pozitivnog radnog i učnog okruženja. Stoga bi program trebao započeti događajem koji će probiti led, poput grupne večere ili neke druge društvene aktivnosti, planirane na samom početku. Događaj može imati oblik predstavljanja jedne nacionalne osobine – mogu predstaviti aspekte svoje nacionalne baštine poput tradicije, običaja, kuhinje, glazbe, plesa, odjeće, artefakata ili bilo kojih drugih značajnih elemenata. Nakon programa, događaj se može organizirati tako da svaki sudionik može predstaviti nešto o nekim drugim kulturama koje je usvojio tijekom ljetne škole.

Format

Idealni format za ljetnu školu je nastava uživo/uživo, jer najbolje podržava naše pedagoške metode i pristupe (detaljno opisane u 3. dijelu). Ovakav format omogućuje spoj teorijskog i praktičnog učenja kroz predavanja, radionice i seminare. Format uživo poboljšava interaktivnu nastavu i grupne vježbe, nudeći vrlo stimulirajuće okruženje. Međutim, ukoliko se dogode nepredviđeni događaji poput pandemije COVID-19, ljetna škola se može prilagoditi online ili hibridnom modelu. U takvim slučajevima, sesije će se održavati putem online platformi poput Zooma ili MS Teamsa, uz nadopunu intervalima učenja vlastitim tempom između sastanaka.

Lokacija i smještaj

Odabir lokacije za ljetnu školu ključan je ne samo za njezinu promociju i ukupni uspjeh, već i za poboljšanje iskustva učenja. Idealno bi bilo da se održava u jednoj od novijih europskih zemalja, nudeći sudionicima priliku da se urone u društveni i kulturni život regije. Povoljna lokacija uključuje laku dostupnost, poput blizine međunarodnih zračnih luka ili željezničkih kolodvora. Osim toga, budući da će sudionici vjerojatno koristiti ovu priliku i za učenje i za slobodno vrijeme, preporučuje

se da se ljetna škola nalazi u turističkom području koje je pristupačno i lako dostupno avionom ili vlakom.

Smještaj treba organizirati tako da svi sudionici borave na istoj lokaciji, idealno sa zajedničkim prostorom gdje se mogu okupljati izvan formalnih sesija. Ovakav će raspored potaknuti društvene interakcije, poticati osjećaj zajedništva i pružiti prostor za grupni rad.

Struktura ljetne škole

Raspored nastave uživo može se organizirati tako da se nastava odvija radnim danima (od ponedjeljka do petka), uz dodatne izvannastavne aktivnosti, a vikendi (subota i nedjelja) posvećeni su društvenim događajima i putovanjima.

Dnevni red treba biti prilagođen obrazovnoj i kulturnoj pozadini sudionika. Ovisno o dostupnosti predavača i homogenosti sudionika, nastava se može organizirati za cijele ili manje grupe.

U prvom scenariju, svi sudionici svakodnevno pohađaju istu nastavu kao jedna grupa. To osigurava da svi primaju dosljedne informacije prema studijskom programu. Ovaj format omogućuje maksimalno profesionalno umrežavanje i razmjenu različitih stavova i ideja. Također bi uključivao suradnju podgrupa, pri čemu bi sudionici bili podijeljeni u manje grupe za specifične zadatke. Ovaj format zahtijeva uključivanje dva glavna predavača koji bi moderirali rasprave i radionice uz predavače specifične za određenu temu.

Drugi scenarij uključuje organiziranje paralelnih predavanja, omogućujući polaznicima da odaberu predavanja na temelju svojih interesa, čime se stvara nekoliko grupa sudionika. Grupa bi bila koherentnija, a određena pitanja bi se mogla detaljnije obraditi. Ovaj format zahtijeva uključivanje većeg broja predavača specifičnih za temu nego u prethodno opisanoj strukturi.

Treći scenarij mogao bi uključivati hibridnu strukturu. U prvom dijelu ljetne škole svi polaznici bili bi u jednoj grupi i pohađali zajednička predavanja i radionice o općim i prožimajućim temama. Trećeg dana ljetne škole podijeljeni su u 2-4 grupe i pohađaju jedan od modula pet dana. U posljednja dva dana grupe će se ponovno ujediniti u jednu grupu i razmijeniti svoja iskustva i naučeno.

Struktura Ljetne škole

STRUKTURA	PREDNOSTI	NEDOSTACI	ZAHTJEVI
-----------	-----------	-----------	----------

JEDNA GRUPA uključujući sve sudionike	- dosljedne informacije za sve sudionike - umrežavanje između svih sudionika - šira perspektiva	- nastavu je potrebno prilagoditi razini svih polaznika, čime se onemogućuje dubinska analiza - smanjena individualna pažnja i različiti tempo učenja (demotivacija polaznika koji su na višem/donjem kraju znanja)	- (barem) dva glavna predavača - predavači specifični za određenu temu (2 po temi x broj tema)
NEKOLIKO GRUPA, na temelju interesa sudionika	- specijalizacija sudionika - mogućnost dubinskog rješavanja relevantnih pitanja - poboljšane interakcije	- smanjena kohezija i umrežavanje - propuštene prilike za učenje	- predavači specifični za određenu temu (2 po temi x broj tema/grupa)
JEDNA GRUPA i NEKOLIKO PODGRUPA	- upoznavanje svih sudionika i razmjena iskustava - i specijalizacija i dosljednost u informacijama koje se pružaju sudionicima	- intenzivnost resursa (zahtijeva puno predavanja) i logistička suučesništvo - ograničeni kontinuitet	- (barem) dva glavna predavača - predavači specifični za određenu temu (2 po temi x broj tema/grupa)

Drugi način grupiranja sudionika Ljetne škole nije na temelju njihovih interesa, već prema njihovom znanju i akademskoj razini.

Na primjer, bivši srednjoškolci i studenti preddiplomskih studija mogli bi se grupirati za sudjelovanje u ljetnoj školi za početnike. Suprotno tome, naprednija ljetna škola mogla bi se prilagoditi studentima magistarskih i doktorskih studija. Odluka o grupiranju sudionika na ovaj način trebala bi ovisiti o procjeni organizatora o razini interesa, dostupnosti kvalificiranih instruktora i specifičnim potrebama potencijalnih polaznika ljetne škole.

Ova podjela zahtijeva nekoliko dodatnih koraka: procjenu razine znanja i iskustva sudionika, definiranje kriterija grupiranja, prilagođavanje nastavnog plana i programa/modula i prilaganje relevantnih ishoda učenja. Budući da neki od tih kriterija (npr. razina složenosti materijala i ishodi

učenja) već postoje za materijale razvijene u projektima ReNewEurope i EUROPIA, moguće ih je primijeniti ovdje.

Angažman sudionika prije i tijekom Ljetne škole

Sudionicima se mogu osigurati materijali za čitanje prije početka Ljetne škole, idealno barem mjesec dana unaprijed. Ovoj pripremi može se pristupiti na dva načina. Prvo, ako sudionici imaju različita iskustva i različite razine znanja, materijali imaju za cilj premostiti te praznine u razumijevanju. Drugo, za homogenu skupinu s postojećim znanjem o temi ljetne škole, materijali za čitanje poslani unaprijed mogu potaknuti rasprave od samog početka i angažirati sudionike čak i prije početka Ljetne škole.

Ovisno o pozadini sudionika, organizatori ih mogu potaknuti i da pripreme kratke prezentacije o svojim relevantnim radnim iskustvima za specifične rasprave u razredu.

Kako bi se osigurala uključenost sudionika, ljetna škola nudit će razne formate predavanja i radionica. Preporučuje se zakazati predavanja prije radionica, rasprava i sličnih aktivnosti, posebno ako sudionici nemaju dovoljno znanja o nekoj temi. Međutim, one bi trebale biti ograničene samo na kratke uvode. Nastavne aktivnosti (npr. predavanja, radionice, simulacije...) trebale bi se nadopuniti dodatnim aktivnostima poput posjeta muzejima i spomenicima ili gledanja filmova ili kazališnih predstava, o čemu bi se kasnije moglo raspravljati u grupi i kombinirati s, na primjer, pripovijedanjem kao metodom poučavanja.

Osim toga, glavni govornik može otvoriti ljetnu školu, dok gostujući govornik, poput političara ili stručnjaka, može održati radionicu ili raspravu na kraju prvog tjedna. Ovaj pristup omogućuje sudionicima da imaju koristi od raznolikih aktivnosti i metodologija poučavanja tijekom cijelog programa.

Dio 3. Obrazovni plan za provođenje obrazovnog procesa u ljetnoj školi na kotačima

Važno je napomenuti da će ovaj dio Vodiča i sljedeći odjeljci razmatrati cilj stvaranja novog programa za učenike koji obuhvaća sveobuhvatan, uzbudljiv i zanimljiv put osposobljavanja i obrazovanja. Program ima za cilj pomoći učenicima da razumiju i cijene europske vrijednosti solidarnosti, tolerancije, integracije i suradnje (između ostalog). Kao rezultat toga, to će im omogućiti da prevladaju predrasude i stereotipe te cijene individualne razlike. Stoga bi vještine i kompetencije koje učitelji trebaju steći kroz pilot ljetnu školu na kotačima (ili ih imaju/steku kroz druge obuke) trebale odražavati ovu cjelokupnu ideju.

Preliminarni zahtjevi

Izrađeni obrazovni materijal obogaćuje opseg didaktičkih materijala, slijedeći višedimenzionalni pristup i omogućujući komparativno učenje na nekoliko razina. Pruža usporedbe na razini države, među državama, državama i EU te na svim razinama analize EU. Korištenje obrazovnih materijala ne zahtijeva prethodne pripreme. Ipak, preporučuje se da se studenti prvo upoznaju s osnovnom idejom projekta, koja teži sljedećim ciljevima:

- ➔ priznajući ulogu postojećih predrasuda i stereotipa koji još uvijek određuju prirodu političkih i društvenih odnosa među zemljama EU-a;
- ➔ težnja za dubljim poznavanjem povijesti i politike zemalja sudionica projekta, kao i EU-a;
- ➔ prepoznavanje specifičnosti zemlje iz perspektive uključive i otvorene perspektive;
- ➔ razumijevanje da je EU praktičan pokušaj pomicanja naglaska u Europi s konkurencije i rivalstva prema suradnji i razvoju;
- ➔ isticanje sličnosti među državama i pružanje pozadine za usporedbe njihovih povijesnih i političkih procesa;
- ➔ temelj nacionalnih pristupa istim, sličnim ili zajedničkim događajima s ciljem razumijevanja pokretača djelovanja i njihovih implikacija na nacionalnoj, regionalnoj i europskoj razini.

Kompetencije polaznika (sociokulturne, osobne, profesionalne, kompetencije rješavanja sukoba i problema)

Obrazloženje

Obrazovni materijali izrađeni su na nediskriminirajući i uključiv način. Njihov krajnji cilj je potaknuti kritičko razmišljanje, dubinsku analizu i izgradnju svijesti o povijesnim procesima te političkim i društvenim događajima u zemljama obuhvaćenim projektom i na europskoj razini. Na temelju karaktera obrazovnog sadržaja, očekuje se da će obrazovni materijali potaknuti empatičnije razumijevanje političkih procesa u zemljama sudionicama projekta, koje će moći raspravljati o problemima izvan očitih i površnih percepcija dominantnih predrasuda i stereotipa.

Pripravnici bi trebali imati vještine ne samo prepoznavanja predloženih rješenja na nacionalnoj razini, već i praćenja njihovih razloga te, što je najvažnije, primjene komparativne analize u potrazi za pokretačima koji proizvode zajedničke ili različite političke, društvene i/ili ekonomske rezultate.

Polaznici mogu obogatiti svoje znanje o temama obuhvaćenim obrazovnim materijalima na nacionalnoj, regionalnoj i europskoj razini. Stoga će kritički procijeniti postojeću retoriku u nacionalnoj politici i prepoznati primjenu jeftine, plitke i/ili lažne retorike usmjerene na povećanje napetosti među europskim zemljama.

Obrazovni materijali također imaju za cilj proširiti znanje polaznika o raspravljanim temama, pokrivajući društveni, povijesni i politički razvoj u državama članicama projekta. U tom smislu,

polaznici će steći dublje, iako epizodno, znanje o povijesnim, političkim i društvenim procesima, što će potaknuti promišljenija i manje antagonistička razmišljanja o događajima u drugim zemljama.

Jezgra projekta usmjerena je na izlaganje različitih pristupa i reakcija na pitanja od zajedničkog interesa. Oni otkrivaju zajedničko iskustvo i zajedničku sudbinu koja ima zaseban, ali potaknut istim čimbenicima, utjecaj na razvoj događaja u državama obuhvaćenim projektom. Stoga, svijest o tim čimbenicima i dublje znanje doprinose refleksivnijoj i umjerenijoj procjeni političkih, povijesnih i društvenih stvarnosti zemalja sudionica projekta.

Kroz obrazovne materijale, polaznici mogu razviti i kompetencije rješavanja problema. Postat će svjesni nijansi i implikacija koje određuju politički proces. Stoga će biti potaknuti da se suzdrže od preuranjenih i pojednostavljenih zaključaka. Umjesto toga, bit će potaknuti da istraže puteve za bolje razumijevanje i, odnosno, rješavanje političkih i društvenih problema.

Tehničko osiguranje procesa obuke

Proces obuke podrazumijeva sudjelovanje i aktivno uključivanje polaznika/studenata. Iako izrađeni obrazovni materijali donose aktualne i intelektualno inspirativne teme, upravo kroz svjesno uključivanje i sudjelovanje polaznici mogu u potpunosti imati koristi od aktivnosti. Kompleti za obuku sadrže ravnomjerno akumulirane, obrađene i sintetizirane obrazovne materijale o spomenute tri teme. Svaki komplet za obuku (KUP) sastoji se od zasebnih obrazovnih jedinica, koje se praktično mogu koristiti kao zasebna predavanja ili tečajevi oko kojih se mogu organizirati različiti obrazovni oblici. Duljina svake teme ovisi o interesu i odlučnosti trenera. To je zato što relativno autonomne teme u KUP-ovima pružaju mogućnost korištenja svakog materijala kao središnje točke za opsežnije rasprave o temama. Istovremeno, teme unutar svakog KUP-a predstavljaju logičan i koherentan skup znanja koji razrađuje raspravljane teme.

U praktičnom smislu, proces obuke zahtijeva trenere zainteresirane za sadržaj pripremljenih tehničkih vještina. Potrebno je formirati skupinu polaznika s istinskim interesom za temu. Iako obrazovni materijali dopuštaju određenu fleksibilnost u pogledu broja sudionika, preporučujemo da se obrazovni proces ne širi na preko 15-20 sudionika. To je zbog promišljene biti tečaja i osnovne pretpostavke o aktivnom sudjelovanju svih polaznika. Praktični obrazovni detalji, scenariji i najbolje prakse bit će uključeni u Priručnik.

Tematski sadržaj modula obuke

Paket obuke pruža resurse sveučilišnoj akademskoj zajednici za korištenje tijekom ljetne škole On-Wheels o europskoj povijesti, pravu i politici s fokusom na zajedničke europske vrijednosti, načela, identitet i svijest. Materijali se također mogu koristiti u redovnim sveučilišnim tečajevima. Paket uključuje:

- Materijali za obuku – materijali koji se mogu koristiti tijekom ljetnih škola na kotačima. Uključuju materijale koji se podučavaju tijekom nastave u učionici i materijale za samostalno učenje kod kuće;

- Primjeri i studije slučaja koji omogućuju bolje razumijevanje gradiva;
- Interaktivne vježbe, pitanja i testovi koji će pomoći učenicima da primijene naučeno gradivo.
- Vodič i Priručnik dodatno proširuju materijale za obuku, usmjeravajući njihove ciljeve, sadržaj i primjenu.

U okviru TK5 „Europske integracije u očima ljudi“, edukativni materijali pokrivaju pitanje percepcije EU u zemljama sudionicama projekta. Drugi dio obuhvaća studije slučaja iz svake zemlje kako slijedi:

- **Bugarska:** Utjecaj Paketa mobilnosti; Društvene reakcije Bugarske prema Austriji nakon odluke o djelomično pridružiti se schengenskom prostoru 1. ožujka 2024.; Pristup eurozoni
- **Hrvatska:** hrvatski pregovori o pristupanju i hrvatsko-slovensko granično pitanje; Hrvatska i Irska;
- **Poljska:** Direktiva o izaslanim radnicima i podjela između Istoka i Zapada; Pokretanje postupka prema članku 7. Ugovora o Europskoj uniji od strane Europske komisije protiv Poljske;
- **Rumunjska:** Društvene reakcije Rumunjske prema Austriji nakon što je Rumunjska odbila pristupiti Schengenskom prostoru od 1. siječnja 2023.; Europa s dvije/više brzina iz rumunjske perspektive
- **Srbija:** Dinamika odnosa Srbije i Mađarske u kontekstu pristupanja Srbije EU; Dinamika odnosa Srbije i Hrvatske u kontekstu pristupanja Srbije EU
- **Španjolska** : Kriza eura; Izbjeglička kriza.

Unutar TK6 „Zajednička europska kultura i nacionalni identitet: prijatelji ili neprijatelji?“, obrazovni materijali sadrže kartice zemalja koje se sastoje od sljedećih dijelova:

1. Uvod: Kulturološke odrednice;
2. Izvodi iz nacionalne književnosti o glavnim junacima i njihovim refleksijama o Europi;
3. Usporedba nacionalnih mitoloških junaka (uvodni dio i odabrana priča);
4. Usporedba nacionalne himne i himne EU.

TK7 „Zajednička povijest EU i nacionalna povijesna baština: moguća misija?“ Cilj je pružiti obrazovne materijale koji istražuju trajnost i promjenu nacionalnih povijesnih interpretacija unutar različitih političkih sustava. Obrazovni materijali koji pružaju takve primjere mogu poslužiti kao polazna točka za raspravu o potencijalnoj izgradnji zajedničke povijesti u EU.

TK je podijeljen na sljedeće dijelove koji sadrže relevantne materijale o svakoj od država sudionica projekta:

1. Razdoblja veličine;
2. Nacionalne perspektive o Prvom svjetskom ratu iz različitih razdoblja (međuratno razdoblje, razdoblje nakon Drugog svjetskog rata, nakon završetka Hladnog rata);
3. Perspektiva europskog ujedinjenja.

Nadalje, projekt je proširio sadržaj TK-ovih publikacija „Manjine i većine“, „Vladavina prava“, „Identitet i nacionalizam“ i „Politika i religija“, koje su nastale tijekom prethodnog projekta sa sadržajem iz Španjolske.

Dio 4. Didaktika

Metodologija ljetne škole uključuje različite međusobno povezane komponente kako bi se uspostavio kohezivan obrazovni sustav. Strategija poučavanja obično počinje s (1) frontalnim lekcijama, koje se usredotočuju na prenošenje teorijskog znanja bitnog za temeljno razumijevanje.

Ova predavanja nadopunjuju (2) praktične sesije koje uključuju praktične aktivnosti temeljene na scenarijima iz Europa kompleta za obuku, omogućujući studentima da kontekstualiziraju informacije, primijene svoje vještine i učinkovito razviju kompetencije. Osim toga, strategija uključuje provođenje raznih posjeta muzejima, spomenicima te političkim i pravosudnim institucijama kako bi se studenti upoznali s temama kroz pripovijedanje i učenje na otvorenom.

Sudionici su podijeljeni u tri skupine: edukatori (uključujući znanstvenike, sveučilišne profesore i iskusne nastavnike), mladi znanstvenici (doktorandi i magistarski studenti) i studenti preddiplomskih studija. Ova segmentacija ključna je za učinkovito rješavanje motivacija, potreba i sposobnosti svake skupine. U skladu s pristupom kombiniranog učenja, program integrira predavanja, radionice, rasprave i aktivnosti e-učenja strateški raspoređene prije, tijekom i nakon svake sesije kako bi se poboljšalo obrazovno iskustvo.

Pedagoški pristupi unutar projekta EUROPIA

Iako projekt Erasmus+ EUROPIA obuhvaća različite pedagoške pristupe na temelju njihove relevantnosti za određene teme ili područja, njegov primarni fokus je na najnovijoj obrazovnoj paradigmi, s naglaskom na kreativnost učenika i holistički razvoj. Naglasak je na prelasku s modela usmjerenog na učitelja na pristup usmjeren na učenika, koristeći različite komunikacijske metode i tehnologije za poboljšanje iskustva učenja.

Liberalizam : Ovaj inovativni pristup, koji je pokrenuo Paulo Freire, ima za cilj transformirati škole u demokratske institucije u kojima učenici igraju središnju ulogu. U tom okruženju, učitelji također postaju učenici, surađujući na svim temama, koje se ponekad mogu zajednički definirati. Ovaj pristup potiče učenike da prezentiraju svoje učenje u različitim oblicima, uključujući predstave i drame. Iako

se tijekom nastave koriste različite pedagoške tehnike, značajan naglasak stavlja se na učeničke prezentacije i aktivno sudjelovanje.

Socijalni konstruktivizam : Ovaj suvremeni pristup naglašava suradnju između učitelja i učenika kao aktivnih sudionika u procesu učenja. Ukorijenjen u teorijama Leva Vigotskog, socijalni konstruktivizam tvrdi da je učenje suradnički pothvat u kojem i učitelji i učenici utječu jedni na druge. Nastava obično kombinira različite tehnike poučavanja iz ranijih obrazovnih modela, gdje učitelji vode i angažiraju učenike kroz interaktivne aktivnosti, potičući dinamično i recipročno okruženje za učenje.

Konstruktivizam : Ovaj pristup u potpunosti se usredotočuje na učenika kao aktivnog učenika. Promovirao ga je Jean Piaget, a konstruktivizam potiče učenike da se duboko angažiraju sa sadržajem kroz istraživanje, ispitivanje i učenje temeljeno na projektima. Od učitelja se očekuje da budu inovativni i kreativni, osmišljavajući aktivnosti koje u potpunosti angažiraju učenike i olakšavaju samostalno učenje. Ova metoda daje prioritet učenikovom izražavanju u odnosu na nastavu koju vodi učitelj, potičući individualiziranije iskustvo učenja.

Biheviorizam : Kao najtradicionalniji pedagoški pristup, biheviorizam U središte stavlja učitelja kao primarni izvor znanja. Razvili su ga istraživači poput Thorndikea, Pavlova i Skinnera, a ovaj se model uvelike oslanja na izravnu nastavu, pri čemu se od učenika očekuje da slijede upute učitelja. Iako se prvenstveno temelji na predavanjima, uključuje tehnike poput ponavljanja, demonstracije i modeliranja. Povremeno učenici prezentiraju svoje znanje, ali naglasak ostaje na nastavi koju vodi učitelj.

Integracija digitalne tehnologije : Projekt prihvaća digitalnu tehnologiju za poboljšanje učenja, iskorištavajući nove komunikacijske mreže za stvaranje interaktivnih i kolaborativnih iskustava učenja unutar digitalno povezanih zajednica.

Ovaj projekt također uključuje UNESCO-ove smjernice iz 2010. godine, koje zagovaraju iskustveno učenje, pripovijedanje, obrazovanje o vrijednostima, učenje temeljeno na istraživanju, odgovarajuću procjenu, rješavanje budućih problema, učenje na otvorenom i rješavanje problema u zajednici.

Metode poučavanja

Najčešće korištene metode poučavanja uključuju:

- Predavanje: Pružanje strukturiranog sadržaja za pružanje temeljnog znanja.
- Prezentacija: Dijeljenje informacija vizualno i verbalno radi boljeg razumijevanja.

- ➡ Prilagođeno predavanje: Kombiniranje tradicionalnih predavanja s interaktivnim elementima.
- ➡ Brainstorming: Poticanje kreativnog razmišljanja i generiranja ideja u okruženju suradnje.
- ➡ Grupna rasprava: Omogućavanje dijaloga među učenicima kako bi se istražile različite perspektive.
- ➡ Simulacija: Stvaranje realističnih scenarija za iskustveno učenje.
- ➡ Debata: Poticanje kritičkog mišljenja i vještina argumentiranja.
- ➡ Igranje uloga: Omogućavanje učenicima da preuzmu uloge kako bi razumjeli različita gledišta.
- ➡ Studija slučaja: Analiza primjera iz stvarnog svijeta radi primjene teorijskih koncepata.

Korištenje različitih metoda poučavanja olakšava proces učenja i pomaže učenicima da svladaju zadatke. Kako bi odabrali odgovarajuću metodu, nastavnici moraju razumjeti prednosti i nedostatke svake metode te odrediti parametre za njezinu primjenu.

Moderne nastavne strategije

Moderna nastava naglašava samostalno istraživanje učenika, fokusirajući se na probleme i motivaciju te integrirajući sadržaj sa svakodnevnim životom. Na primjer, nastavnici se moraju pozabaviti razlikama i sličnostima među zemljama kada raspravljaju o multikulturalizmu. Ova promjena zahtijeva od nastavnika da se prilagode i učenje učine interaktivnijim, posebno u interkulturalnim i multikulturalnim okruženjima. Takva okruženja zahtijevaju širok spektar pedagoških metoda, raznolikih pristupa i praktičnih tehnika.

Interaktivna nastava

Interaktivnu nastavu karakteriziraju razne aktivnosti koje aktivno angažiraju učenike. Ključne odrednice uključuju:

- ➡ Razmjena iskustava: Razmjena znanja i stavova između učenika i nastavnika.
- ➡ Povezivanje sadržaja s iskustvom: Povezivanje nastavnog sadržaja s osobnim iskustvima učenika.
- ➡ Suradnja i partnerstvo: Poticanje okruženja za suradničko učenje.
- ➡ Jednakost i poštovanje: Izgradnja odnosa temeljenih na demokratskim načelima učenja.

Interaktivne metode poučavanja su tradicionalne, ali usmjerene na učenika, a uključuju:

- Upoznavanje sudionika: Aktivnosti koje pomažu sudionicima da se upoznaju.
- Učenje u malim grupama: Olakšavanje učenja i suradnje u malim grupama.
- Projektna nastava: Uključivanje učenika u projekte koji zahtijevaju aktivno rješavanje problema.
- Problemska nastava: Poticanje učenika na rješavanje problema iz stvarnog svijeta.
- Moderna tehnologija: Uključivanje digitalnih alata za poboljšanje učenja i poučavanja.
- Sveobuhvatni modeli aktivnosti: Korištenje raznolikih aktivnosti kako bi se prilagodili različitim stilovima učenja.

Suvremene pedagoške metode

Koncept EUROPIA predlaže korištenje suvremenih pedagoških metoda, kao što su učenje temeljeno na istraživanju, obrnuta učionica, suradničko učenje i nastava temeljena na projektima.

Učenje temeljeno na istraživanju : Ova metoda uključuje identificiranje istraživačkih problema, postavljanje ciljeva i hipoteza, provođenje istraživačkih postupaka, testiranje hipoteza, tumačenje rezultata i izvođenje zaključaka. Potiče učenike da se duboko angažiraju u sadržaju istraživanjem tema od interesa kroz strukturirane istraživačke procese. To je korisno, na primjer, pri učenju o kulturi i povijesti drugih zemalja.

Obrnuta nastava u učionici : U ovom pristupu novi se sadržaj uči izvan učionice korištenjem unaprijed pripremljenih digitalnih materijala. Vrijeme u učionici posvećeno je raspravi o proučenom sadržaju, vježbanju vještina, rješavanju nejasnoća i provođenju dodatnih istraživanja. Ova metoda potiče aktivno učenje i maksimizira interakciju u učionici.

Suradničko učenje : Učenici rade zajedno u parovima ili malim grupama (do šest osoba) kako bi rješavali zajedničke probleme, istraživali teme ili stvarali nove ideje. Ovaj pristup pomaže učenicima da cijene individualne razlike, prihvaćaju različita mišljenja i razvijaju vještine timskog rada.

Projektno utemeljena nastava : Ova metoda uključuje učenike koji samostalno istražuju problem tijekom duljeg razdoblja. Uključuju se u sve faze istraživanja, od dizajna do prezentacije, obično se baveći interdisciplinarnim pitanjima vezanim uz stvarna okruženja. Ovaj pristup potiče kritičko razmišljanje, rješavanje problema i samostalno učenje.

Provedba u Ljetnoj školi

U ljetnoj školi naglasak je na metodama koje zahtijevaju aktivno sudjelovanje studenata. Grupe se obično sastoje od dva do četiri sudionika, ali mogu se proširiti i na šest, ovisno o temi i opterećenju. Raznolikost unutar grupa se potiče kako bi se obogatila iskustva učenja. Sudjelovanjem u raspravama s poznatim i stranim perspektivama, sudionici se potiču na proširenje i/ili promjenu svojih gledišta.

Tečajevi kombiniraju teorijski i praktični rad kroz predavanja, radionice i seminare. Sudionici mogu očekivati kombinaciju interaktivne nastave i grupnih vježbi.

Primjeri aktivnosti na tečaju:

1. Analiza teksta i rasprava: Trener odabire reprezentativni tekst za analizu, a sudionici debata . Tekstovi se mogu zadavati prije ili tijekom ljetne škole.
2. Studije slučaja: Sudionici provode studije slučaja na temelju iskustava svoje zemlje i predstavljaju svoje nalaze. To mogu biti individualni ili timski projekti. Studije slučaja usredotočuju se na rješavanje problema korištenjem historiografskih postupaka, kao što su usporedba dokumenata i izrada karata.
3. Radionice: Sudionici su podijeljeni u grupe kako bi raspravljali o određenim temama. Svaka grupa predstavlja svoje zaključke široj grupi, olakšavajući sveobuhvatno razumijevanje teme.

Online adaptacija

Ljetna škola može se u cijelosti ili djelomično provoditi online. U ovom formatu, polaznici se potiču na korištenje interaktivnih metoda, prezentacija i drugih digitalnih alata, poput izrade karata. Grupne sesije naglašavaju rasprave slične onima u okruženjima licem u lice, osiguravajući bogato interaktivno iskustvo. Projekt EUROPIA razvio je online platformu koja sadrži sve materijale (komplete za obuku, vježbe itd.) za samostalno ili zajedničko učenje .

Kombinirano učenje

Kombinirano učenje inovativan je pedagoški model koji integrira tradicionalne metode poučavanja licem u lice s raznim online digitalnim alatima, kao što su virtualne učionice uživo, nastava vlastitim tempom, suradničko učenje i streaming medija (Roseth , Akcaoglu i Zellner , 2013.; Al- Busaidi , 2013.; Ramirez-Arellano, Bory -Reyes, Hernández- Simón , 2018.). Ovaj pristup pomiče fokus s obrazovanja usmjerenog na učitelja na obrazovanje usmjereno na učenika (Jani, Muszali , Nathan i Abdullah, 2018.; apud Ibrahim și Nat, 2019.).

Kombinirano učenje ističe se svojom sposobnošću promicanja društvene interakcije između nastavnika i učenika te među samim učenicima. Nudi veću fleksibilnost i mobilnost u obrazovnom

procesu, poboljšavajući pedagogiju i optimizirajući isplativost. Azizan (2010.) navodi da kombinirano učenje potiče kritičko razmišljanje, komunikaciju i suradnju.

Literatura identificira četiri glavne vrste kombiniranog učenja prikladne za obrazovna okruženja:

1. Model rotacije: Načini učenja rotiraju se prema fiksnom rasporedu, a jedan od načina je online učenje.
2. Fleksibilni model: Sadržaj se prvenstveno isporučuje online, što studentima omogućuje korištenje fleksibilnog, prilagođenog rasporeda.
3. Model samostalnog miješanja: Studenti mogu sudjelovati u online izbornim predmetima kako bi nadopunili svoje obvezne obrazovne planove.
4. Obogaćeni virtualni model: Učenje počinje isključivo online i nadopunjuje se nastavom licem u lice (Staker i Horn, 2012.).

Prijava u Ljetnu školu

Za ljetnu školu EUROPIA na kotačima, nastava uživo je najpoželjnija, omogućujući studentima izravnu interakciju i posjet mjestima gdje mogu učiti o kulturama, povijesti i politici drugih zemalja. Međutim, ako se mora uključiti online učenje, fleksibilni model mogao bi biti prikladan zbog svoje fleksibilnosti. Ovaj model osigurava da su sav sadržaj tečaja i dodatni bibliografski resursi dostupni online putem kompleta za obuku, platforme EUROPIA i e-knjižnice. Studenti mogu birati aktivnosti uživo na temelju svojih interesa, dok nastavnici mogu prilagoditi svoja predavanja kako bi se uskladila s tim interesima.

Priprema i pristup materijalima

Prije svake sesije licem u lice, učitelji bi trebali pripremiti skup ključnih pitanja koja će biti dostupna u online verziji školskog programa nakon registracije sudionika radionice. Ta će pitanja voditi naknadne rasprave, promovirajući strukturiran, ali fleksibilan pristup učenju.

Nastavnici će također istaknuti relevantne online izvore za svaku temu. Učenici se potiču da pregledaju te resurse i pripreme svoja zapažanja, potičući proaktivno okruženje za učenje. Ovaj pristup ima za cilj njegovati kritičko razmišljanje predstavljanjem različitih perspektiva tijekom sesija.

Korištenje multimedije u nastavi

Nastavnici mogu koristiti razne multimedijske materijale, poput fotografija, audio-video snimaka i filmova, kako bi poboljšali razumijevanje i angažman. Ova integracija različitih medija podržava

bogatije razumijevanje tema o kojima se raspravlja. Osim toga, stručnjaci i ugledni gosti koji ne mogu osobno prisustvovati mogu sudjelovati i doprinijeti online, osiguravajući širok pristup stručnim uvidima.

Učitelj može kombinirati online i osobne obrazovne metode, što omogućuje prilagodbu na temelju specifičnih potreba i konteksta radionice.

Dio 5. Evaluacija i povratne informacije

Evaluacija i povratne informacije bitne su komponente svakog procesa učenja. Oni su nezamjenjivi alati za osiguravanje postizanja ciljeva učenja i maksimiziranja koristi od obuke i učenja za sve sudionike u procesu.

Dvije komponente uključene su u obrazovni proces Ljetnih škola EUROPIA na kotačima kao dio svih modula obuke.

Evaluacija ima za cilj utvrditi snage i slabosti programa, omogućujući prilagodbe i poboljšanja za buduća izdanja te održavajući visokokvalitetni standard programa obuke. Procesom evaluacije možemo mjeriti i stupanj u kojem su postignuti ciljevi ljetne škole i njezin utjecaj na sudionike .

Povratne **informacije** koje daju sudionici igraju ključnu ulogu u organizaciji i poboljšanju obrazovnog procesa ljetne škole, omogućujući trenerima da identificiraju aspekte koji se mogu optimizirati kako bi se stvorilo ugodnije i praktičnije iskustvo učenja. Pruža dublje razumijevanje potreba i očekivanja sudionika, olakšavajući prilagodbu sadržaja i metoda poučavanja. Povratne informacije su bitan dio evaluacije učinkovitosti ljetne škole. Njihova uloga nije testirati, već razumjeti potrebe sudionika i utjecaj koji oni doživljavaju aktivnostima obuke.

Pozitivne povratne informacije motiviraju sudionike na nastavak profesionalnog razvoja i doprinose razvoju komunikacijskih vještina i sudionika i trenera. Osim toga, povratne informacije potiču suradničku atmosferu, čime se jača aktivna i interaktivna zajednica učenja.

Parametri i pokazatelji

Slijedeći pedagoške pristupe predložene u okviru ovih Ljetnih škola temeljene na biheviorizmu i socijalnom konstruktivizmu, predlažemo dva modela parametara evaluacije koje treneri i organizatori mogu koristiti za evaluaciju aktivnosti obuke u ljetnim školama EUROPIA On Wheels.

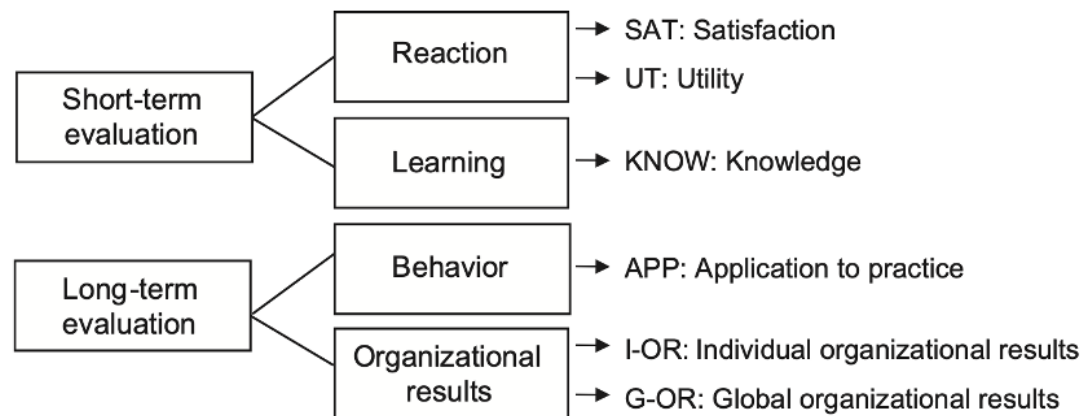
Kada razmišljamo o parametrima evaluacije u procesu obuke, uglavnom mislimo na učinkovitost i utjecaj, koje bismo mogli mjeriti parametrima poput Kirkpatrickovog okvira s četiri razine (vidi Grohmann i Kauffeld , 2013.):

- reakcija , tj. emocionalne reakcije sudionika na trening;
- učenje , tj. stjecanje metodološkog, proceduralnog i stručnog znanja, kao i promjena stava kroz obuku;

- ponašanje , tj. primjena sadržaja obuke (npr. metodologija) na poslu i
- rezultati u vezi s organizacijskim utjecajem obuke (tj. vrijeme i troškovi).

Ovaj okvir se koristi za sumativno vrednovanje obuke koje može pružiti vrijedne uvide u učinkovitost programa. Oslanjajući se na Kirkpatrickov okvir za vrednovanje s četiri razine, Wang i Wilcox (2006., kako je navedeno u Grohmann & Kauffeld , 2013.) uvode razliku između kratkoročnih i dugoročnih ishoda vrednovanja. Međutim, budući da se radi o kratkoročnom programu obuke, mi smo više usmjereni na kratkoročnu procjenu.

Grohmann i Kauffeld (2013.) konfigurirali su skale Q4TE okvira na temelju dvaju gore opisanih modela.

Slika 1: Vage Q4TE Grohmann & Kauffeld (2013:139)

Dakle, četiri razine možemo prilagoditi vrsti kratke obuke s fokusom na prve dvije razine, kako slijedi:

- ➡ reakcija će se usredotočiti na aktivno sudjelovanje, koje mjeri uključenost sudionika u rasprave, radionice i aktivnosti (pokazatelji: učestalost pitanja i komentara sudionika u svakoj sesiji obuke, stupanj uključenosti sudionika u rasprave i radionice te druge aktivnosti modula obuke) i ukupno zadovoljstvo sudionika, koje mjeri zadovoljstvo sudionika organizacijom, sadržajem, trenerima i relevantnošću prezentiranih materijala;
- ➡ učenje će se usredotočiti na stjecanje i produbljivanje znanja putem kojih možemo procijeniti napredak polaznika u znanju tema modula obuke (prethodno i naknadno testiranje) i kvalitetu materijala koje su polaznici izradili tijekom sesija obuke: znanstveni radovi, studije slučaja, prezentacije (pokazatelji: relevantnost, originalnost, metodološka strogost i jasnoća argumentacije);
- ➡ ponašanje , vještine koje su sudionici stekli u rješavanju problema i kritičkom mišljenju te korisnost tih vještina u njihovom akademskom napretku . Prepoznavanjem i

razumijevanjem zajedničkih europskih vrijednosti, sudionici mogu pristupiti akademskim izazovima iz šire perspektive, što dovodi do inovativnih i učinkovitih rješenja. Također, zajedničko razumijevanje europske solidarnosti može potaknuti suradničkije i multikulturalnije radno okruženje, što dovodi do kulturne osjetljivosti.

Rezultati : Uspješan program obuke razvit će različite programe obuke rješenja za pomoć akademskoj zajednici u poučavanju i razumijevanju sociokulturne evolucije europskih vrijednosti, povijesti i politike u organizacijama iz kojih dolaze polaznici obuke.

Treneri bi posebno trebali razmotriti **procjenu na prve dvije razine** .

Svaki trener može prilagoditi ove parametre prema sadržaju i vrsti aktivnosti koju će provoditi s polaznicima.

Drugi model evaluacije koji predlažemo koristi se više u području ljudskih resursa nego u pedagogiji, a naziva se KAS - Znanje, vještine i stavovi (Hlavac , 2023.; Scott i sur., 2016.).

Počinja s tri parametra za procjenu kvalifikacija osobe i potencijala za uspjeh u određenom području. Ova tri parametra mogu se koristiti za procjenu stupnja utjecaja koji moduli obuke imaju na sudionike ljetne škole EUROPIA.

Za svaki parametar možemo definirati 2-3 opća pokazatelja (koji se zatim mogu preciznije mjeriti, ovisno o temi modula obuke).

Svaki trener može prilagoditi ove pokazatelje prema ciljevima treninga koje postavi.

- Znanje

- o Pokazatelj 1. Sudionici poznaju temeljne koncepte predstavljene u tečaju. Specifično, po temi: tj. tko su bile predstavljene povijesne osobe, koji su glavni migracijski trendovi itd.
- o Pokazatelj 2. Sudionici poznaju glavne vrijednosti koje se promiču na tečaju. Konkretno, možemo procijeniti vrijednosti poput integracije, tolerancije, antidiskriminacije itd.

- Vještine

- o Pokazatelj 1. Sudionici mogu prepoznati ideje, vrijednosti i rješenja koja podržavaju Europu utemeljenu na pravednosti i solidarnosti u materijalima o kojima se raspravljalo na tečaju.
- Pokazatelj 2. Sudionici mogu raspravljati, analizirati i vrednovati ideje, argumente, govore i akcije predstavljene na tečaju kako bi utvrdili podržavaju li i promiču li ujedinjenu Europu temeljenu na zajedničkim vrijednostima.

- Stavovi

- o Pokazatelj 1. Sudionici pokazuju otvorenost i poštovanje prema kulturnim razlikama i povijesnim stvarnostima predstavljenim na tečaju

- o Pokazatelj 2. Sudionici su zabrinuti zbog izazova europskim vrijednostima predstavljenih u tečaju

Proces evaluacije: koraci i alati

Učinkovita evaluacija trebala bi se provesti u tri ili četiri faze. Predlažemo sljedeće korake evaluacije:

1. **Početna procjena (predprocjena)** ima za cilj utvrditi razinu znanja i očekivanja sudionika prije početka ljetne škole ili prvog dana ljetne škole kako bi se prilagodio obrazovni sadržaj i metode. Kao alate preporučujemo upitnik za početnu procjenu koji sadrži pitanja o osnovnom znanju o tematici ljetne škole, osobnim očekivanjima, ciljevima učenja i preferencijama u vezi s metodama poučavanja. Individualni ili grupni intervjui sa sudionicima također se mogu koristiti za dobivanje detaljnog uvida u njihove potrebe i motivacije.

2. **Kontinuirana (formativna) evaluacija**, koja ima za cilj praćenje napretka sudionika tijekom ljetne škole putem povratnih informacija u stvarnom vremenu i promatranja rezultata koje su polaznici postigli. Kao alati za praćenje aktivnog sudjelovanja i uključenosti studenata u sesije, radionice i rasprave putem izravnog promatranja trenera, mogu se koristiti aplikacije za brze ankete, poput Mentimetra ili Slida, za brzo prikupljanje mišljenja i prijedloga sudionika nakon svake sesije te kratki testovi ili kvizovi za brzu evaluaciju na kraju svakog dana ili sesije kako bi se provjerilo razumijevanje raspravljanih koncepata.

3. **Završna (sumativna) evaluacija** ima za cilj procijeniti u kojoj su mjeri postignuti ciljevi učenja i dobiti pregled učinkovitosti programa. Kao alati mogu se koristiti upitnici za završnu evaluaciju koji sadrže pitanja vezana uz opće zadovoljstvo, relevantnost tema, kvalitetu materijala i sesija te uočena poboljšanja u njihovom znanju, završni testovi ili zadaci u kojima sudionici primjenjuju znanje stečeno tijekom ljetne škole, reflektivni dnevnik u kojima sudionici promišljaju o svom iskustvu i naučenim lekcijama.

4. **Evaluacija nakon događaja (follow-up)** ima za cilj pratiti dugoročni utjecaj ljetne škole na profesionalni i akademski razvoj sudionika. Alati koji se mogu koristiti su upitnici za praćenje 3-6 mjeseci nakon događaja kako bi se procijenilo kako su sudionici primijenili stečeno znanje i jesu li postigli svoje ciljeve osobnog razvoja i/ili individualni intervjui s nekim sudionicima kako bi se razumio dugoročni utjecaj ljetne škole na njihove akademske ili profesionalne karijere.

Proces povratnih informacija

Povratne informacije treba prikupljati stalno i sustavno tijekom ljetne škole kako bi se optimizirale i poboljšale aktivnosti obuke. Također ih treba prikupljati na kraju ljetne škole kako bi se omogućile prilagodbe u stvarnom vremenu.

Stoga se u instrumente (npr. upitnik prije evaluacije) mogu uvesti pitanja o očekivanjima i ciljevima sudionika kako bi se prikupile početne povratne informacije kao dio početne evaluacije.

Isto tako, preporučuju se pitanja tijekom obuke kao dio dnevne ili formativne evaluacije. Svaki trener može koristiti nekoliko pitanja kako bi prikupio brze povratne informacije od sudionika o svojoj aktivnosti obuke.

Također se preporučuje da završna procjena ljetne škole uključuje nekoliko pitanja za povratne informacije kako bi se procijenilo ukupno zadovoljstvo i utjecaj događaja.

Povratne informacije trebale bi prikupiti mišljenja sudionika o kvaliteti sadržaja, učinkovitosti trenera, relevantnosti materijala, utjecaju na njihov osobni i profesionalni razvoj te njihovom zadovoljstvu organizacijom ljetne škole.

Preporučujemo izradu detaljnih upitnika pomoću platformi poput Google Formsa, SurveyMonkeyja ili Typeforma na početku i kraju ljetne škole. Tijekom modula obuke preporučujemo korištenje aplikacija za povratne informacije u stvarnom vremenu poput Mentimetera, Slida ili Kahoota, koje omogućuju brzu distribuciju interaktivnih anketa tijekom sesija.

Dio 6. Proces diplomiranja iz pilot OWSS-a

Proces diplomiranja odražava postupke i uvjete za stjecanje OWSS certifikata, uzimajući u obzir kompetencije i vještine potrebne za poučavanje prema EUROPIA konceptu.

Proces diplomiranja bit će organiziran nakon završetka ljetne škole na kotačima. Završetak tečaja ovisi o kriterijima tečaja. Svaki sudionik treba imati mogućnost ocjenjivanja edukatora i organizacijskih aspekata OWSS-a. Sukladno primljenim povratnim informacijama, OWSS se može dodatno poboljšati i/ili promijeniti kako bi bolje odgovarao potrebama studenata.

Prema odluci tima, platforma neće automatski izdati certifikat nakon završetka tečaja, već će označavati napredak. Dakle, izdavanje certifikata (ako ga ima) trebao bi biti odluka dotičnog nastavnika. Primjer dizajna ovog dokumenta može se pronaći na kraju ovog poglavlja. Naravno, postoji minimalni uvjet pohađanja i ocjena evaluacije kako bi polaznici ispunjavali uvjete za diplomiranje (najmanje 80% pohađanja i 75% ocjena). Također, polaznici moraju ispunjavati specifične kriterije navedene za svaki tečaj, koji mogu uključivati različite zadatke, projekte i procjene.

Dio 7. Dodatna literatura

- Teorijski rad o pedagoškim pristupima:

Grohmann, A. i Kauffeld, S. (2013). Evaluacija programa osposobljavanja: razvoj i korelati Upitnika za evaluaciju stručnog osposobljavanja. *International Journal of Training and Development*, 17 (2), 135-155, dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/256061891_Evaluating_Training_Programs_Development_and_Correlates_of_the_Questionnaire_for_Professional_Training_Evaluation.

Hlavac , J. (2023). Znanje, vještine i sposobnosti (ZVS) kao metrika za rekonceptualizaciju sposobnosti: perspektiva više dionika. *The Interpreter and Translator Trainer* , 17(1), 29–53. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2023.2170052>

Scott, S., Scott, DE, Webber, CF (2016). Put učenja kroz procjenu znanja, sposobnosti i sposobnosti: Proširenje okvira 4L – Vođa cjeloživotnog učenja. U: Scott, S., Scott, D., Webber, C. (ur.) Procjena u obrazovanju. Omogućujuća moć procjene, svezak 2. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-23398-7_9

- Pedagoški priručnici/knjige:

<https://www.go2itech.org/resources/training-evaluation-framework-and-tools-teft/>

<https://www.mindtools.com/ak1yhhs/kirkpatrick-four-level-training-evaluation-model>

- Kako su to drugi napravili:

<https://euroclio.eu/resource/sharing-european-histories-self-guided-course-lesson-plans/>

<https://euroclio.eu/resource/the-other-the-different-the-identical/>

<https://retopea.eu/s/en/item/6112>

<https://retopea.eu/s/en/page/clippings>

<https://blog.euscreen.eu/activity-2-3/>

<https://euroclio.eu/resource/teaching-and-learning-about-life-in-20th-century-border-regions-with-audiovisual-content/>

<https://euroclio.eu/resource/understanding-a-shared-past-learning-for-the-future-2/>

<https://euroclio.eu/2018/10/01/building-up-transnational-bridges-between-educators-in-the-western-balkans-teachers-on-teaching-published-in-7-languages/>

<https://contestedhistories.org/uncategorized/contested-murals-in-belgrade/>

<https://contestedhistories.org/>

<https://contestedhistories.org/resources/educational-materials/>

<https://euroclio.eu/2017/12/22/can-europe-help-balkans-consume-history/>

<https://www.archivesportaleurope.net/>

Materijali/resursi/dizajni su nastali u okviru projekta EUROPIA: <https://www.europiaproject.eu/>
<http://tp.europiaproject.eu/>

Konzorcij projekta EUROPIA ne može se smatrati odgovornim za njihovu upotrebu od strane trećih strana.

Co-funded by
the European Union

Sufinancirano od strane Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su, međutim, isključivo stavovi autora/autorica i ne odražavaju nužno stavove Europske unije ili Izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

© 2022-2025. Ovo djelo je licencirano pod [CC BY-NC-SA 4.0 licencom](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

EUROPIA

